

Т.В. Емельянова. // Збірник наукових праць за матеріалами міжвузівської науково-методичної конференції «Розвиток творчих здібностей студентів при викладанні фундаментальних дисциплін у технічному ВНЗ в умовах світової інтеграції освіти і науки». – Харків, 2009. Харків: Видавництво ХНАДУ. – С. 53-58.

5. Петрук В.А. Компетентностно - ориентированная система преподавания фундаментальных дисциплин в технических вузах. / В.А.Петрук // Инженерное образование. – 2009. – Выпуск 5. – С. 60-65.

6. Пустовой Н., Зима Е. Формирование компетенций современного инженера в условиях перехода на двухуровневую систему образования. / Н.Пустовой, Е.Зима // Высшее образование в России. – 2008. – № 10.- С. 4-7.

7. Емельянова Т.В., Ярхо Т.А. Методология математической подготовки студентов технического университета в современных условиях / Т.В.Емельянова, Т.А.Ярхо // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць. – 2010. – вип.25. – 8 Стор.

8. Воробьев Н.Н. Теория рядов / Н.Н.Воробьев. – М.: Наука. - 1976. –367с.

У роботі запропоновано варіант викладу введення в тему «Числові ряди» загального курсу вищої математики як реалізація вдосконалювання змістовної складової класичної математичної підготовки в контексті фундаменталізації вищої технічної освіти.

В работе предложен вариант изложения введения в тему «Числовые ряды» общего курса высшей математики как реализация совершенствования содержательной составляющей классической математической подготовки в контексте фундаментализации высшего технического образования.

Ключевые слова: высшее техническое образование, фундаментализация высшего образования, мышление, классическая математическая подготовка, числовой ряд, числовая последовательность, конечная сумма, сходимость ряда, расходимость ряда, доказательство.

The paper suggests a variant of the description of the introduction into the subject of «Numeric Series» of the general course of Higher Mathematics as realization of the improvement of the informative constituent of the classical mathematical preparation in the framework of fundamentalization of higher technical education.

УДК 374.71

О.Г. Іващенко
м. Київ, Україна

ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧА ДЛЯ РОБОТИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ ХХІ СТОЛІТТЯ. ДЕЯКІ ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ АСПЕКТИ

Постановка проблеми. Однією з провідних ознак ХХІ століття є великий обсяг інформації, яка вже існує, та поступове збільшення цієї інформації в багато разів. Це пов'язано з технічними досягненнями в галузях зв'язку, створення, збереження, передачі інформації, а також в галузі транспорту. Проблема передати будь-яку інформацію до практично будь-якої точки земної кулі є вирішеною. Нині постає питання вибору потрібної інформації та надання цій інформації необхідної для сприйняття в потрібних умовах форми, адаптація інформації до конкретних вікових, соціальних, національно-культурних груп населення. Велику роль у цьому процесі відіграє перекладач як фахівець у галузі передачі інформації з однієї мови на іншу з урахуванням особливостей конкретних мов і культур. У зв'язку з цим змінюються особливості підготовки перекладачів. Це пов'язано з інформаційними змінами, а також із змінами у свідомості людей, оскільки велика кількість інформації та можливостей її отримання змінюють світогляд та світосприйняття людей. Все це сприятиме формуванню більш вільної у своїх поглядах людини, яка потребує інформацію для свого розвитку, для розвитку середовища, де вона та її оточення живуть, для розвитку матеріальної та духовної культури світу, спрямованої на зростання добробуту кожної людини, на збереження природи та культурних досягнень людства [9, с. 207-208].

Попередній досвід. Початок ХХІ століття – це складний перехідний час для людства. Для цього періоду характерним є різноманіття та зближення людей та культур, що може призводити як до позитивних, так і негативних наслідків. Тому будь-яку життєву проблему

потрібно розглядати з урахуванням різноманітних аспектів, що потребує від науковця широких знань в галузі філософії, психології, історії, географії, економіки, культурознавства та багатьох інших наук. Спостерігається тенденція утворення міждисциплінарної парадигми світової науки, де залучено велику кількість науковців, які працюють одноосібно або у рамках різноманітних наукових шкіл, об'єднань, товариств тощо [5; 8].

Обмежені можливості одного вченого (це можуть бути фізичні, соціальні, інформаційні обмеження) можуть компенсуватися співпрацею з фахівцями інших галузей науки та практичних знань. Це потребує і в науці оптимальної кооперації та поділу праці, вже не механічних, як у класичній економіці, а основаних на довірі, дружній підтримці, прагненні до створення сприятливих умов життя людей на планеті Земля.

Вченому, фахівцю потрібні також (незалежно від його спеціалізації) знання тих конкретних наук (принаймні, основи), які виділились у класичну епоху утворення наукових напрямків та сфер. Це науки про людину та світ у часі та просторі, про розвиток і різноманіття Землі і людства. До них можна віднести такі науки: філософія, психологія, історія, географія, культурознавство. Основи цих наук є частиною традиційного навчального плану середньої школи, частково, у різних формах, вони включені у програми підготовки фахівців у вищій школі. Але сучасному вченому, який прагне, щоб його здобутки позитивно впливали на розвиток світу, змінювали світ на краще, задовольняли людей різних соціальних та культурних груп, може бути вже недостатньо цих основ, одержаних в процесі традиційного навчання в середній та вищій школах. Потрібно вже самостійне, індивідуальне здобуття цих знань з урахуванням індивідуальних, конкретних потреб фахівця, а також з метою створення своєрідної системи цих знань, де ті чи інші елементи знання були б взаємопов'язані у свідомості науковця [1; 2].

Виклад основного матеріалу. Розглянемо, чому науковцю і фахівцю XXI століття будуть потрібні знання з філософії, психології, історії, географії, економіки. Це тільки один погляд, автор не виключає й інших думок, але у цій статті робиться спроба висвітлити деякі особливості цих майже безмежних наук з урахуванням проблем і потреб людства XXI століття.

Філософія в найширшому розумінні розглядає зв'язок усього з усім з урахуванням існування людини. Знання філософії потрібні для систематизації всього різноманіття знань, що існують, в інтересах людини та світу. Психологія – «наука про душу людини». Одним із її завдань у сучасних умовах є виявлення тих факторів, які заважають або допомагають людині досягати поставлених цілей, створювати оптимально організоване суспільство, підвищувати інтелектуальні здібності та продуктивність праці. Говорячи відомими виразами, психологія допомагає долати так звані «психологічні бар'єри» [6]. Дві основні перешкоди заважають людині розвиватися та удосконалювати себе та світ – це обмеженість фізичних можливостей (сила, здоров'я, енергія, тощо) та емоційні, психологічні бар'єри [6]. Тому психологія та науки про здоров'я набувають великого значення. Ще здавна відомо, що здорова людина, людина з добрим самопочуттям, людина яка добре відпочила, має більш позитивний психологічний настрій. У здоровому тілі – здоровий дух. Але іноді ми спостерігаємо, що людина, навіть у чудовому фізичному стані не може чогось зробити, досягти результату. І часто заважає не тільки відсутність відповідних знань та умінь, матеріальних засобів, а і психологічний бар'єр. Це поширено і в науці, і в навчанні, і в спорті, і в громадському житті. Психологічні бар'єри – це серйозна перешкода також і на шляху до громадянського суспільства, суспільства, де людина (громадянин) усвідомлює свої можливості брати участь у справах суспільства і активно діє. Але на практиці цьому часто перешкоджає саме «психологічний бар'єр» [напр., 9]. Пошук шляхів (методів, прийомів) його подолання через освіту – це одне з найважливіших завдань педагогіки і психології.

А для чого потрібна історія? Традиційно історію уявляють як зібрання відомостей про минуле, пошук у процесі розвитку людства того, що є незмінним, пошук причин історичних явищ, використання досвіду людства. Тепер, усе більше потрібно визначення того, як із змінами матеріального світу (в першу чергу, з технічними досягненнями людства) змінюється

світогляд людини, її ставлення до себе, до інших людей, до усього світу. Пізнання нових можливостей людини в нових і старих сферах діяльності теж дуже актуальне завдання історії. Важливим є питання, як людина змінюється історично.

А географія? Різні території земної кулі мають різні кліматичні особливості, з ними пов'язані особливості тваринного і рослинного світу, а також особливості культури місцевого населення. Наш час пов'язаний, по-перше, із значними досягненнями у сфері транспорту і зв'язку, тобто території Землі стають більш доступними для людини. Як безпосередньо, так і інформаційно. По-друге, технічний розвиток пов'язаний із загрозою знищення рослинного і тваринного світу Землі або окремих представників цього світу, з несприятливими кліматичними змінами, викликаними технологічними перетвореннями природних територій. Існують також проблеми, пов'язані з економічною географією – тобто де, в яких умовах створювати нові виробництва, де збувати продукцію. Окрім того є також проблеми, пов'язані зі збереженням етнічних культур і мов. Все це зумовлює обов'язкове врахування географічних факторів у процесі прийняття політичних, економічних, соціальних рішень.

Економіка як наука, яка вивчає процеси створення всього, що споживає людство [7; 8] також набуває і буде набувати все більшого значення. Серед інших важливу роль відіграють питання поділу праці та кооперації праці з урахуванням нових реалій. У першу чергу – це необхідність збереження Землі та людства. Поділ праці має тенденцію переходу від механічного поділу, наприклад, доручення робітникам простих елементів роботи, що полегшує і скорочує їхню професійну підготовку та забезпечує ритмічність праці, до творчого поділу, коли враховуються індивідуальні творчі здібності, обдарованість працівників, коли першочерговим завданням стає пошук шляхів найефективнішого використання індивідуальних якостей особистості, її унікальної обдарованості. Це потребує і зовсім іншої кооперації праці, кооперації, яка має в основі довіру, дружню підтримку, пошук шляхів об'єднання результатів праці окремих працівників, які реалізують свою обдарованість, у загальний результат праці на благо людства. Конкретна обдарованість окремого працівника, якщо її розглядати окремо, може бути з економічної точки зору непотрібною суспільству, але у кооперації, у співпраці з іншими вона може набути значної цінності. І завданням організатора продуктивної діяльності людей є визначення обдарованості конкретної людини та ефективна реалізація цієї обдарованості у співпраці з іншими особистостями. Це важлива педагогічна задача, яка поєднує науку і мистецтво.

Велике значення мають також подолання інфляційних процесів в економіці та розробка ефективних методів зниження собівартості продукції [8]. Економічні кризи ХХ початку ХХІ століть свідчать, що нині існуюча світова економічна система не може вирішити важливіші проблеми людства. Отже, майбутнє за гармонійною і справедливою, збалансованою економікою [8], яка враховує усе різноманіття потреб і можливостей людини та її оточення.

Наприкінці ХХ початку ХХІ століття набуває значення філософія освіти [5], яка вимагає вже наукового обґрунтування освітніх процесів в інтересах людства з урахуванням всього різноманіття суспільного життя. Фахівці цієї галузі знань, розвиток якої триває, однією з основних своїх задач повинні вважати теоретичне філософське обґрунтування наукових основ освіти. При цьому таке обґрунтування створюється з широким вивченням і урахуванням думки представників різноманітних соціальних і професійних груп [5].

Висновки. В освітніх процесах, організованих на основі теоретичних і філософських обґрунтувань, повинен обов'язково враховуватись активний конструктивний вплив на ці процеси усіх учасників (учнів, студентів, викладачів, науковців), а також активних представників різноманітних соціальних і професійних груп суспільства, як і закладено в переважній більшості концепцій громадянського суспільства [наприклад, 9]. Професія перекладача як посередника в міжкультурному спілкуванні набуває в таких умовах нового значення [наприклад, 3]. Професійна підготовка перекладача все більше включає не тільки вивчення особливостей мов і культур, перекладів і перекладацьких прийомів, але й формування нового світобачення у часі та просторі, чому сприятиме система наукових знань

на основі традиційних наук – філософії, психології, історії, географії, економіки (і, можливо, інших).

У ХХІ столітті, коли все частіше чути про безперервну освіту, освіту протягом життя, не буде вже дивиною, що вищезгадані науки вивчаються не тільки протягом чотирьох-шести років навчання у вищій школі. Вища школа закладає тільки основи таких знань. Далі перекладач засвоює ці міждисциплінарні, взаємопов'язані знання в системі додаткової освіти, самостійно, за допомогою традиційних і нових інформаційних технологій, у спілкуванні з колегами та наставниками, у процесі громадської діяльності як активний член громадянського суспільства, у різноманітних професійних і наукових об'єднаннях (товариствах, наукових школах, спілках тощо).

Перспективи подальших досліджень. Перспективою подальших досліджень є визначення змісту міждисциплінарних досліджень, що в свою чергу визначає зміст професійного та соціального компонентів професійної підготовки фахівця-перекладача, співвідношення цих компонентів, їх наповнення, урахування поточних змін у розвитку науки і практики, форми, в яких подається інформація (носії, засоби, структура інформації), методи її засвоєння, типи організацій, які займаються дослідженням і викладанням міждисциплінарної інформації. Тематика статті є дуже широкою, названо оглядово лише деякі значущі, на погляд автора, проблеми, дещо може змінитися з часом, але в цілому на основі існуючої інформації така ситуація є можливою та перспективною в сучасному світі і в світі праці перекладача.

Література:

1. Батліна Л.В. Теоретичні основи пізнання людини як особистості: Монографія / Л.В.Батліна. – Запоріжжя: Дике поле, 2005. – 246 с.
2. Голдберг Э. Парадокс мудрости: революционный взгляд на мышление человека / Э.Голдберг; Л.В.Афанасьева (пер. с англ.) – М.: Поколение, 2007. – 381 с.
3. Івашенко О.Г. Передумови розвитку творчого мислення перекладача в інформаційному суспільстві / О.Г.Івашенко // Вища освіта України / Ін-т вищої освіти АПН України – К., 2009. – Додаток 4, Том III (15) – с.5-8
4. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку / С.А.Лісовський; Л.Г.Руденко (наук. ред.), Інститут географії НАН України. – Житомир: Полісся, 2007. – 108 с.
5. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник / В.С.Лутай; / Український інститут підвищення кваліфікації керівних кадрів освіти. – К.: Центр «Магістр-S» Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256 с.
6. Орлов Ю.М. Восхождение к индивидуальности / Ю.М.Орлов. – М.: Просвещение, 1991. – 287 с.
7. Осипов Ю.М. Курс философии хозяйства / Ю.М.Осипов. – М.: Экономистъ, 2005. – 320 с.
8. Чабанов В.Е. Экономика XXI века или Третий путь развития /В.Е.Чабанов; Институт. – СПб.: БХВ-Петербург, 2007. – 735 с.
9. Уваров Ю.В. Возможности подготовки студентов к решению социальных проблем гражданского общества / Ю.В.Уваров. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія. – Вінниця, 2009. – Вип. 26. – с.207-210.

В статті мова йде про роль та значення міждисциплінарної складової змісту освіти перекладача в умовах сучасного суспільства. Розглядаються деякі філософсько-освітні аспекти формування такого змісту.

Ключові слова: перекладачі, зміст освіти, міждисциплінарні аспекти, сучасне суспільство.

В статье рассматриваются роль и значение междисциплинарной составляющей содержания образования переводчика в условиях современного общества. Анализируются некоторые аспекты формирования такого содержания.

Ключевые слова: переводчики, содержание образования, междисциплинарный аспект, современное общество.

The article deals with interdisciplinary component of content of translator education in the condition of the modern society. Some aspects of this content are considered.

Keywords: translators, content of education, interdisciplinary component, modern society.